

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helvben na: noz aordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 26.

Két obstrukció.

Most, mikor a monarchia két állama azon nagyfontosságú törvényhozási aktus előtt áll, hogy újabb tíz évre megkösse egymással a gazdasági kiegyezést, mikor a legnagyobb higgadtságra, nyugalomra, mgfontolásra lenne szükség, hogy ereinket számba véve, érdekeinket és jogainkat szem előtt tartva, minden ide tartozó adatot és körülményt lelkiismeretesen mérlegelve hozhassunk ítéletet olyan dologról, mely legalább egy évtizeden át mérhetetlen befolyással lesz a két állam boldogulására, most, éppen ezen kritikus időkben olyan viszonyok uralkodnak a törvényhozás csarnokaiban és az egész politikai életben, amelyek teljesen lehetlenné teszik a kiegyezés megkötését.

Ausztriában a cseh nyelvi rendelet valóságos parlamenti anarchiát teremtett. Nem közönséges obstrukció az, ami ott végbe megy. Az elnök már bele betegedett, az alelnök pedig nem tud semmi rendet tartani. Ott, ahol egymást kidobálással fenyegetik az ellenfelek s egymásra hunczutot, gazembert kiabálnak, — ott mig ez az állapot tart, nem lehet szó parlamenti tárgyalásról.

A Badeni-féle nyelvrendelet s annak hatása azt mutatja, hogy Ausztriában meg van törve a német elem hegemoniája. A különféle nemzetiségek most egymás után követelik maguknak a németek eddigi

privilegiumait. Most még csak a csehek állottak elő követeléseikkel, de nem sokára jönnek a szlovének és lengyelek is. Osztrák parlamenti vezértérfiak komolyan tárgyalják azt a tervet, hogy kiterjesztik a tartománygyűlések hatáskörét s így a reichsrath csak ritkán fogna összeülni, hogy a minden tartományt érintő közös ügyeket elintézzze. Igaz, hogy egy Badeni grófhhoz közel álló bécsi lap merész fantázia művének nevezi ezt a tervet, de annyit mindenesetre jelent — hogy csehül állanak oda át.

Sajnos, hogy nincs nagy okunk éppen a szemrehányásra, — mert mi sem állunk sokkal jobban. Andrássy Gyula gróf és Tisza Kálmán örökébe — Bánffy Dezső lépett, azoknak tapintatossága és tudása nélkül. Ismételten hangsúlyozza ugyan, hogy teljesen bírja a korona bizalmát, de azért állása folyton ingadozik; népszerűsége pedig az országban semmi. Pártja nagy, de olyan mint a cseréplábu óriás. Az egyetértés nem nagy benne; már a 16. §. is meg fogja tépázni, a kvóta felemelését túléli-e? — nagy kérdés.

Az az erőszakoskodás, amelylyel el akar fojtani minden szabad véleménynyilvánítást, előbb utóbb megboszulja magát. Most is egy ilyen erőszakoskodás tartja izgatottságban a kedélyeket. Az egyetemi polgárok maguk mondják a rektor előtt, hogy három éve, mikor az egyházipolitikai tüntetések voltak napirenden nemcsak megengedték a szabad vélemény

nyilvánítást az ifjuságnak, hanem biztaták is őket, most pedig, mert a kormány ellen irányult tüntetésük, drákói szigorral büntetik őket.

A hirhede 16. § a jövő héten kerül tárgyalás alá. A parlament egyik pártja már kimondotta, hogy obstrukciót indít ellene. Semmi áron sem engedi azt bejuttatni a törvénykönyvünkbe.

Bizunk benne, hogy ez az obstrukció nem fog osztrák mintára elfajulni, de hogy nem mutat egészséges viszonyokra, az is bizonyos.

Ilyen viszonyok között jobb is, ha elhalasztják a kiegyezés megkötését és provizoriumot létesítenek. Igaz, hogy ez avval a káros következménnyel jár, hogy sokáig izgatottságban tartja az országot és felszinen maradnak annak jelenségei — de legalább avval biztathatjuk magunkat, hogy addig nem fizetjük a felemelt kvótát. Minél tovább tart a provizorium, annál több haszna lesz belőle gazdaságilag az országnak. Mi várhatunk, — nyugodtan mondhatjuk.

A főváros polgársága ma tartja tiltakozó nagygyűlését a kvóta emelése ellen a vigadó termeiben. Hisszük, hogy nyugodt lefolyású lesz és erős támpontot fog nyújtani az ellenzék kitartó küzdelméhez.

Attól tartunk, hogy a jövő héten kezdődő obstrukció csak előkészület lesz a kvóta tárgyalásoknál rendezendő obstrukcióhoz.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Régi szerelem.

Irtá: Kiss Rezső.

A badallói kis csárda ott gubbaszt az erdő aján. — Olyan girbe gurba a négy fala meg a teteje, hogy ha nem volna ismeretes dolog, hogy azt a Csiri cigány csinálta még a régi jó időkben, mikor vasutnak, telegráfnak híre sem volt Badallonhát azt hinné az ember, hogy a szelvény hordta, hányta össze a letört fa gallyakból meg a mészke hegy porából.

Csendes kis hely most ez a csárda, most már csak olyan közönséges emberek járnak bele mint az erdei mészégetők, meg a fuvarosok . . . de bezeg hajdinában délezeget be-tyárok mulattak benne . . . hej sokszor vizhangzott a nagy ivója a nótától, fokos, balta bunkó püfögésétől, recsegésétől, most meg egy egészséges káromkodást is csak akkor lehet hallani benne ha Gáti Pali ki rug a hámból. — Megezik az is néha. Mikor egy kis pénz mag kerül a kis lajbija zsebébe. Ilyenkor egy kis élet száll a csárdába . . . szól a nóta is.

Gáti Pali bomlik a csaplárosné után. Az meg számba sem veszi ő kelmét. Még jó szót sem igén ad neki. Kényes a becsületire nagyon, — — Terkával bizony nem kunéroz senki fia, ha még olyan szép legény is mint a Gáti Pali.

Ura is van Terkának, még pedig hitese ura, — nem olyan mint a csaplárosnéknak

szokott lenni — — Ott van a komót tetején a beretva tartóban az eskető irás is.

Kondor Balázs uram bizony nem is fiatal, mert már a lába is megroggyan, ha legényesen akar lépdegélni, — nem is szép, mert hát himlőhelyes az arca meg olyan ráncos mint az ünneplő szoknya, — hanem azért hűséges ám hozzá Terka. Pedig nagy szó ez, mert már az alerdész ur is oda sugta Terkának mikor a multkor ott ivott, hogy: Terka te, ha jó lennél hozzám hát nem bánád meg . . . Még sem hajt az az okos szóra. Ha szerelmes szavakat sugnak a fülébe először megharagszik, zsörtöl, azután meg nagyokat sóhajt — — Ilyenkor azt szokta mondani, hej a szerelem sötét verem. . . azután beül a «söntés»-be, ott tesz, vesz, mintha a bort porceziózná az üvegekbe, pedig a szeméből törölgeti a könnyeket.

Nagy heje huja van a badallói csárdában. — Késő este van.

Gáti Pali mulat zene szó mellett, — egy pár mészégető czimborájával. — Folyik a bor hogy még az ivó földje is szik belőle.

Odébb egy pár lépésre a sarokban két oláh cigány vallatja a pálinkás porceziót — — Mind a két kompániában hangosan megy a sársalgás. — Jó kedvük van. — Különösen Pali érzi vesztét. Döngeti az asztalt.

— Terka lelkem! Eszem a ragyogó csillogólat — — azt a piczi szadát gyere már ide közibénk — — dalolj te is, hej szépen tudsz nótázni. — —

— Na mi az mi kell? kérdi Terka s oda megy a Pali asztalához.

— Mi kell? . . . Ne játszál a szivemmel Terka! Egy csók kell tetőlled — — aztán nem bánom ha itt halok meg. . . bele veszett az eszem a szemem a két szemedbe — — oda vagyok, beteg vagyok . . . gyógyíts meg!

A másik asztaltól a cigányok élesen figyelték Pali, azután összesugtak.

Pali felállott az asztaltól s két karját a Terka dereka köré fonta.

— Hagyjon el már kelmed, mert Isten bizony össze szidom! kiáltott Terka Palira s azzal kisklótt a Pali ölelő karjaiból.

— Huzd rá Bungó, Ácsi, Dádé! Tudod azt, hogy . . .

A cigányok rázendítették a nótát, Pali meg énekelte:

Azért erdő, hogy zöldeljen,
Azért vihar, hogy tördeljen,
Azért a szivem, hogy szeressen
Bánatában megrepdeljen!

Terka ott állott az ivó közepén . . . elszomorodott a nóta hallattára.

Mikor a cigányok még egyszer belekezdtek a nótába. — Terka énekelte hozzá. . . . szépen, érzéssel, bánatosan. — —

Észre sem vette, hogy Pali ráborult.

— Talán ez volt valaha nótád Terka hogy ugy el búszultál rajta? kérdezte a nóta után Pali.

— Hej régen volt az. . . régen. . .

A gázda ki ezen idő alatt a «söntés»-ben aludt felébredt, rá kezdett dunnynögni. . .

— Hány óra már asszony . . . bizony tán már éjfél is van . . . meglehetett volna azt a pár üveg bort nappal is inni . . . ej-

Bánffy zsákutczában.

Ugy látszik. Bánffy egy kissé meghök-
kent a sajtószabadságtól. Miután
az esküdtszéki javaslat némely gravámes
paragrafusait elejtette, látva a felvert hul-
lámokat, most már a 16. § menthető részei-
nek megmentésén fáradozik. A kormánypárt
kiváló jogászai eddig férfiasan tartják magukat.
Chorin, Emmer, Matyska, Szivák,
Beksics, Groisz és mások sem az ígé-
retek, s ama fenyegetések előtt nem adták be
dereukat és ragaszkodnak ahhoz, hogy a fa-
mózus 16. §-nak vagy kiküszöböltetni, vagy pe-
dig móosítottatnia kell. Támogatásra találnak
ezen kormánypárti ellenzékiek Szilágyi
Dezsőben és Fabinyi Teofilben is, úgy hogy
Bánffy még a klubban való leszavaztatás-
tól is fél. E miatt maradt el a szabadelvű
párt tegnapi konferenciája is s most úgy hal-
latszák, hogy a kormány csak az ősszel akarja
a javaslatot tárgyalatni. Az ellenzék különben
teljesen szervezkedett már a parlamenti ob-
strukcióra, s az erre a célra szövetkezett
pártok közel száz szónokot küldhetnek a küzd-
térre, akikkel akár őszig is kihuzhatják a tár-
gyalásokat. Minthogy azonban Bánffy nagyon
is ismeri Falstaff amaz elvét, hogy: »Az elő-
vigyázat képezi javarészt a bátorságnak«, más-
részt a kvóta-kérdés megoldásának előestéjén
a közvéleményt az esküdtszéki javaslattal fel-
kavarni nem tanácsos, erős kilátás van, hogy
Bánffy harcziás igazságügyminiszterével egy-
ütt még idejekorán visszavonul és ép bőrrel
menekül a zsákutczából.

Kvóta és az egyházpolitika.

Aradmegye is megtette azt amit Bihar-
megye és Nagyvárád meg — nem tett; hogy
t. i. felírt a kvóta felemelés ellen az ország-
gyűléshez. Terjedelmes feliratban fejtí ki az
okokat, melyek a kvóta tervbe vett felemel-
ését ellenzik s okai közt legérdekesebb az,
amelyet itt szószerint közlünk: »az anyakö-
nyvvezetéssel járó költségeket nem
tisztán az államkincstárból fizetett tiszteletdíjak
és felügyelői fizetések képezik, hanem sok kal-

terhesebbek ezeknél azon a köz-
ségek nehezedő dologi és személyi
kiadások, a melyek kikerülhetlenekké váltak.«

Nem az egyedüli feljajdulás ez a törvény
ellen, melyről az volt mondva, hogy összes
szükséges kiadásuk legfeljebb 400.000 frtra,
aztán 800000 frtra fog rugni, — de természet-
esen csak míg a kezdet nehézségein tulesünk,
in concreto azonban jóllehet, hogy már a kez-
deten nagyon is túl vagyunk, a kiadások folyton
nőnek s jelenleg az állam áldozná egy milliót,
a községek fél milliót s a szükséges személyzet
felemelés terveit.

Mit szól ehhez a belügyminiszter, a ki
annyiszor hirhette az állami anyakönyvvezetés
olcsóságát?

Áthelyezések a honvédséghez.

Régi panasza már a mi honvédségünknek
hogy a tényleges honvéd tisztek előmenetelének
rovására a közös hadsereg állományából he-
lyeznek át tiszteket. Ezek az áthelyezések pe-
dig még nem értek véget, mert amint a hiva-
talos lap tegnapi száma közli a következők
lettek ismét áthelyezve a közös hadseregből a
honvédség állományába: Prebeg Alajos 46.
és Tizy Géza 83. gy. ezredbeli I. oszt. szá-
zados-törzstisztjelöltek, Bileczky Ede 44.
és Dreher Ferencz 38. gy. ezredbeli I. oszt.
századosok, végül Gross István 86. gy. ez-
redbeli II. oszt. százados, a lovassághoz pedig
Kun Gusztáv gr. I. oszt. százados.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 26.

A képviselőház mai ülése délelőtt fél 11
órákor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: gróf Teleki Sándor, Rakovszky
István és Molnár Antal.

A kormány részéről jelen vannak: báró
Bánffy Dezső miniszterelnök, Erdélyi Sándor,
Perczel Dezső.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és
hitelesítik.

Elnök bemutatja az eperjesi törvényszék
személyzetének kérvényét, hogy a milleniumi
évet háromszorosan számítsák be a nyugdíjukba.
Bemutatja a Budapesten tartott népgyűlés
kérvényét a bűnvádi perrendtartás életbelépte-
tése ellen.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi minisz-
ter beterjeszt egy törvényjavaslatot a magyar
állami alapítványi helyek szaporításáról a
közös hadsereg nevelő és képző intézeteiben
Beterjeszt továbbá egy törvényjavaslatot a
honvéd nevelő és képzőintézetekről.

Neményi Ambrus előadó beterjeszti a
pénzügyi bizottság jelentését az állami hivata-
loknál alkalmazott díjnokok szolgálati és anyagi
helyzetének javításáról szóló törvényjavaslatra,
vonatkozólag.

Következik a napirend:

Az esküdtbíróokról szóló törvényjavas-
lat részletes tárgyalásának folytatása.

A 16-ik szakasznál:

Győry Elek módosítást nyújt be, hogy a
delegáló bizottság ülése ne zárt, hanem nyílt
ülés legyen.

Erdély Sándor miniszter ellenzi a módo-
sítást.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

A 17-ik szakasznál:

Győry Elek: Módosítást nyújt be, hogy a
törvényhatósági bizottság titkos szavazás útján
válasszon ne nyolcz, hanem három rendes
és 3 póttagot.

Sághy Gyula hozzájárul Győry Elek mó-
dosításához, ha azonban ez el nem fogadtatnék,
módosítást nyújt be, hogy a titkos szavazás
beillesztessék a szakaszba.

Psik Lajos a szakasz változatlan elfogadá-
sát kéri. Sághy módosítását nem fogadhatja el,
mert a titkos szavazás ideje ma már teljesen
lejárt. (Óriási derűtlenség.) Sértést látna a bizott-
ság tagjaira nézve abban, hogy csak titkosan
mernék véleményüket kimondani. (Hosszantartó
zaj és ellentmondások baloldalon.)

Győry Elek személyes kérdésben kér
szót.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadta.
(A kormánypárt tagjai közül Hellay Ferencz
és Groisz Gusztáv a titkos szavazás mellett
szavaztak.)

A 19-ik szakasznál:

Ragályi Lajos: Módosítást nyújt be, hogy
a szavak után legalább 15 ez tétessék, de leg-
feljebb 50.

Erdély Sándor miniszter a módosítást el-
fogadja

nye de elgémberedett a lábom . . . no ne ro-
stokoljunk már . . . haza fele legények.

— Hát hiszen menjen kelmed aludni, ha
akar! rivált rá Terka.

De biz az nem ment el, hanem leült és
aludt tovább, féltette az asszonyt . . . hej szép
is volt az még most is, hát még 10 évvel az-
előtt mikor a párja lett.

Énekelje el még egyszer kelmed azt a
nótát, mondta az asszony Palinak. . . olyan
szépen tudja kelmed —

— Százszor, ezerszer is elfujom a te ked-
vedért. . . no csak hogy a kedvedre tudok
már valamit tenni.

Pali megint eldalolta az »Azért erdő«-t,
Terka meg elandalgott.

— Gyere ide primás eszem a lelketed
de aranyosul csináltad — nesze, Ezen sza-
vak mellett kivette a zsebéből a kis zacskót
Pal s két tizest adott a cigánynak, ráadásul
meg magesókolta.

A két oláh cigány összesugott, kis vár-
tatva meg kifizették a hat kupicza pálinkát
és eltávoztak a koresmából.

Alig, hogy betették maguk után az ajtót
új vendég lépett be. — Olyan szegény legény
forma kinézésű volt. Kopott ezifra szűr volt a
nyakában, nagy bunkós bot volt a kezében.
— A kalapja úgy levolt huzva a szemére, hogy
csak az orra látszott ki.

A koresmában levők észre sem vették a
jövénnyt. Részegek voltak már a legények s na-
gyon hangosan beszéltek. Terka meg elmélyedt
. . . gondolkodott.

A jövénny kinek neve Csárdás Miska volt,
leült a sarokba. Nyugtalanul nézett szélyel.

— Bort ide csaplárosné! Kiáltotta. Terka
arra nézett, azután bement a söntésbe, ki no-
zott egy üveg bort s letette Miska elé. Rá
sem nézett.

— Terka te! Nem ismeresz!?

— Nagy ég! Miska kelmed az!? Hol
jár itt!?

— Erre hajtott a szél. Megtudtam, hogy
itt laktok.

Kitölt a sorom . . . látni akartalak még
egyszer. . .

Hol van az urad? Melyik az? Az a dél-
czeg legény!?

— Az uram. . . honan tudja kelméd!?

— Honnan tudtam. . . Tegnap előtt jöt-
tem haza . . . éjjel volt mikor megérkeztem
Gálosiba. . . ott vitt el az utam az édes anyám
háza előtt, mécs pislákoit az ablakban. . . ott
ült mellette az édes szüleim, imádkozott éret-
tem, huzott hozzá a szívem nagyon, de te után-
nad még jobban. Még abban a fertályorában
elmentem apádhoz, felvertem az álmából. —
Az volt az első szavam: hol van Terka!? —
Erre aztán elbeszélte apád hogy férjhez men-
tél rá egy évre, hogy én a börtönben sinlődtem.
— Mintha az ég szakadt volna rám, olyan
lettem mint a főbe ütött. . . Ezért szenvedtem
hát én!?

— Miska lelke . . . nem a szívem vitt
rá, hogy férjhez menjek. Hej de megbántam
már, százszor, ezerszer. — Az apám vitt bele.

— Ha igazán szerettél volna, mint én
tégedet.

— Szerettem . . . szeretem most is! Mi-
kor kelmedet elvitték a tömlőcbe, ré egy hó-
napra meghalt a kis fiam. Még a temetés nap-

ján alig hogy haza jöttünk a temetőből azt
mondja nekem apám: Terka lemoshatod a gya-
lázatot, az első kérőd Kondor Balázs megint
megtisztelte a házunkat . . . nagy szerencse. . .
azt mondja ő megbocsájtja a botlásodat elvesz
feleségül. Igaz, hogy nem fiatal, nem szép, de
becsülete van, amit te elvesztettél. Beköti a
fejedet . . . Tudni sem akartam a dolgról.
De hiába mondtam, hogy kelmed után várok,
mert kelmed megígérte, hogyha kiszabadul el-
vesz feleségül, nem ért semmit. — Ott vész
az el a börtönben! Hej 10 esztendő nagy idő!
mondta apám. — Sokat állottam ki. Egész ki-
égett a szívem, elapadt a könnyem, férjhez
mentem.

— Hej Terka, hát én, hogy bírtam ki azt,
amit szenvedtem!? Pedig aztán még több volt
a sokuál is!

Szerettek igazán . . . nagyon azért tud-
tam annyit kibírni. — Mikor elmondtad, hogy
gyalázatba borított a zsidó kasznárja, mikor
már szeltében beszéltek a faluban, hogy sze-
retője voltál neki, én elhittem a te szavadat,
hogy nem volt ővé a szived lelke egy minu-
tára sem, hogy csak erővel tett szerencsétlen-
né elhittem, mert szerettek végtelen . . .
mikor számolóra vettem, az járt az eszembe
rögtön, hogy azért a gyalázatért megölöm,
tudtam, hogy megfogok érette szenvedni na-
gyon, de mégis megtettem, mert hittem a sza-
vadnak, mert szerettek végtelen. Hej Terka
nem kívánom, hogy számolóra vegyen az Úr
Isten azért, amit elkövettél, de nagy a te bü-
nöd, ha tán az Isten megbocsájtja is, amit
vétetél ellenem, meg a szerelmünk ellen, —
de én — nem tudom megbocsátani soha.

A Ház a szakaszt Ragályi módosításával fogadja el.

A 34-ik szakasznál:

Bartha Ödön szólal fel s fejtegeti, hogy ez a szakasz nagyon reakzionárius s azért a kihagyását javasolja.

Erdély Sándor miniszter a szakasz elfogadását kéri. (Zaj balról.)

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

Elnök: A törvényjavaslat ezzel le lévén tárgyalva, az ülést öt perczre felfüggesztem.

Szünet után:

Perczel — Molnárnak.

Perczel Dezső belügyminiszter felel Molnár Jánosnak a létánfalvi robotosok dolgában. Azt kérdezte Molnár, hogy szándékozik-e valamit tenni arra nézve, hogy a létánfalusiak ne most hanem a mezei munka végeztével róhassák le robotukat. A létánfalusiak mindig kihúzzák magukat a robot teljesítése alól. Semmi törvénytelenség nem történt a dologban s kéri válasza tudomásul vételét. (Helyeslés balról.)

Molnár János a választ tudomásul veszi.

Perczel Dezső kijelenti még, hogy ez nem robot, hanem közmunka.

Molnár János tudomásul veszi.

Nopcsa ügye.

Perczel Dezső: Visontay Soma interpellált, hogy van-e tudomásom azokról a támadásokról, amelyek Nopcsa intendáns ellen irányultak. Már az interpelláció előtt elrendelte a vizsgálatot s kiderült, hogy a vádak alaptalanok, a tanuk megzafolták. Ez a tényállás. Báró Nopcsa az eredmény daczára (Mozgás balról.) beadta lemondását a két müintézet érdekében. Kéri a Házat, vegye tudomásul a választ.

Visontay Soma: Ha a miniszter kijelentette volna, hogy a lemondást tudomásul vette, nem szólalt volna fel hosszasan. De így foglalkozni kell az ügygel, felhívta a miniszter figyelmét egyes dolgokra, amelyek az intendáns működését és férfitisztségét is érintik. Először a szupékkal foglalkozott, amelyek kihívják a bírálatot. A miniszter vizsgálatot indított és kihallgattatta az érdekelteket. Az a jogem, hogy a piros cipőt akarták megünnepelni, nem felel meg a meghívott ballerínáknak. Ez a szupé egészen elüt a színésznők és szerzők számára rendezni szokott bankettekől. Erre nézve szeretett volna megnyugtató választ kapni. Törvényekre hivatkozik, hogy a játékszinnek erkölcsi nivón való tartása törvényileg is biztosítva van. Évenként segélydíjat szavaznak meg énekesnőknek; az idén 5000 forintot.

Ezt ezéltudatosan kell kiosztani és nem a lakáson. Az kellene, hogy a tanári kar szavazza meg ezeket az ösztöndíjakat és ne az intendáns, vagy pedig tétessenek át az ügyek a vallásminiszteriumhoz. A választ nem veszi tudomásul. (Helyeslés balról.)

Perczel Dezső: Önem nyilatkozhatott Nopcsa lemondásának elfogadásáról, mert az nem az ő dolga. Az ösztöndíjak kiosztásáról beszél ezután s felhossa azt az esetet, amely a lapokban is szellőztetve volt. Kijelenti, hogy az ösztöndíjat a tanári kar szavazta meg egy más növendéknek. Helyes, hogy az intendáns nem enged revolvvert szegezni a mellének. Helyteleníti egyes újságok eljárását s azt mondja, voltak egyes közlemények, amelyeket undorral fogadott az ember. (Nagy zaj balról, taps jobbról.)

Visontay Soma: Ha a felelős miniszter javaslatba hozza, a király elfogadja a lemondást. A hírlapi közleményeket ő sem hozta fel, de azok nem is mentik a miniszter urat fel attól, hogy a színházak erkölcsének őre legyen.

A Ház a miniszter választát tudomásul veszi.

Elnök: Mondja ki a Ház, hogy a legközelebbi szombaton délelőtt 10 órakor lesz.

Az egyetemi ifjak tüntetése.

Olay Lajos: Az egyetemi ifjak május 22-én gyűlést akartak tartani a kvótaemelés ellen s ezt bejelentették úgy az egyetemi rektornak, mint a főkapitányságnak. A főkapitány az utolsó órában értesítette őket, hogy nem engedélyezi. Ezután történt, hogy vagy 30 egyetemi polgár az egyetemre akart menni és Sajó rendőrfogalmazó körül fogatta őket és letartóztatta. Nyolcz egyetemi polgárt ezután 150—150 frt bírságra ítéltek; e megbotránkozató eljárás után 25-én egy pár közrendőrré rákiabált, mire detektíveket küldtek az egyetemre; akik csak nagy nehezen szabadulhattak ép bőrrel. Ezután Paur fogalmazó ment oda civilt ruhában az egyetemre. A rendőrségnek ezt az erőszakos eljárását szemérmetlennek látja. (Helyeslés balról.) A gyülekezési jogot sértették meg a rendőrök. A törvény úgy rendel, hogy az ilyen gyűlést csak be kell jelenteni és nem kell engedélyt kérni rá.

Endrey Gyula: Konfiskálnak minden jogot!

Olay Lajos: Ez hivatalos hatalommal való visszaélés s ha ez így megy, szegényleni kell, hogy magyarok vagyunk. Mindenki megbotránkozott azon, hogy a rendőrség 150 frt bírságot rótt az ifjakra. (Ugy van balról.) Ha már most egy nagykereskedő lesz kihágásban bűnös . . .

Hentaller Lajos: Vagy az intendáns!

Olay Lajos: Milyen büntetést fognak arra szabni?

Bejelenti, hogy a pártja legközelebb határozati javaslatot fog benyújtani a gyülekezési jogra vonatkozólag. Kéri a minisztertől:

Van-e tudomása a történetekről és szándékozik-e a vizsgálatot elrendelni s az ügyet a büntető bírósághoz áttetni.

Perczel Dezső: Ma még nem adhat érdemleges választ; csupán rövid megjegyzésekre szoritkozik. Egytől ne tekintsen el a képviselő ur, hogy egy elsőfoku ítéletről itt ne nyilatkozzék. (Nagy zaj.) Sajnálattal tapasztalja, hogy a gyülekezési jog szabályozva nincs s ha ő fogja azt megcsinálni, gondoskodni fog arról, hogy kiskorúak csak a gyámjaik beleegyezésével gyülekezessenek. Ezeket jelenti ki előzetesen. (Nagy zaj balról.)

Olay Lajos: Ez a párt fennállása óta sohasem tekintett egyebet, mint a hatalmi érdek. Az egyetemi hallgatók ügye a bíróság elé tartozott volna, nem a rendőrség elé. Ne felejtse el a miniszter ur, hogy márczius 15-ét is a kiskorú egyetemi polgárok segítségével vívták ki. (Ugy van, helyes balról.)

Perczel Dezső: Kijelenti, hogy a rendőrség az ilyen esetekben az 1879-iki törvény értelmében bíraskodhatik.

Holló Lajos: Az előző interpellációt csak azokkal egészíti ki, amelyeknek szemtanuja volt. Itt nemcsak az egyetemi polgárok joga, hanem a közszabadság forog kockán. Ha a miniszter az általa említett szellemben akarja a gyülekezési jogot szabályozni, hova fog jutni Magyarország? Az ifjuság pártszínezet nélkül akarta Pest megye termében megtartani gyűlést. Védelmébe veszi az egyetemi ifjuságot a miniszterrel szemben. Nem óhajtja, hogy az ifjuság a paralisz iskolájába menjen, vagy pedig ott tanuljon komolyságot, ahol tarokk-partik mellett intézik az ország dolgait. A rendőrség Pestvármegyét is megleczkéztette, amely átengedte termét az ifjuságnak. Itt a vizsgálat nem deríthet ki semmit. A rendőrség páratlanul brutális módon járt el az ifjúsággal szemben. Ha a miniszter mindazokat el akarja fogatni, akik a kvóta ellen beszélnek, akkor fogassa el egész Magyarországot.

Olay Lajos: (közbeszól több alkalommal.)

Elnök: Olay Lajos képviselő urat rendreutasítom!

Holló Lajos: A főkapitány maga is ott volt az ítékezésnél s ott kinyilatkozta, hogy semmiféle tüntetést nem tűr. (Mozgás és zaj balról.) Interpellálja a minisztert, van-e tudomása arról, hogy az ifjuság gyűlését azért til-

— Miska édes, bocsásson meg . . . hej de sok szomorú óráim volt azóta, mióta kelmedtől elszakadtam.

Tüzből állott az asszony szeme, az egész valója reszketett, — mint a nyárfa levél. Közelebb húzódott Miskához. Megölelte. Azután folytatta a beszédet.

— Keservesen megbántam, hogy kelmedre nem vártam. Oh ha tudná, hogy szeretem most is . . . ezt a boldogságos pár perczet nem adnám a világ minden kincséért. — El még a szívemben az az édes hajtás, amit a kelmed szerelme ültetett oda! . . . féltés fogott el, ha rá gondoltam, hogy a kelmed szeme elé kerülök, most meg olyan nagy az örömöm, hogy majd meghasad bele a szívem . . . Ugy-e megbocsát kelmed nekem . . . ugy-e meg?! Hiszen szeret, látom . . .

— Szeretlek igaz, pedig azt hittem, hogy utálni foglak . . . de mit ér már a mi szerelmünk, becsületes feleségem nem lehetsz, mert urad van.

— Inkább leszek a kelmed szeretője, mint annak az embernek, aki az uram — a felesége. Elmegyek kelmeddel a világ végére is.

— Szeret téged az urad?

— Nagyon szeret . . . félt . . . még a fuvó szélről is oltalmaz . . .

— Látod akkor nagy bűn volna azt az embert megcsalni, elhagyni!

— Utálom, gyűlölöm . . . kelmedet szeretem csak . . .

— Nem Terka, ha a feleségem nem lehetél, szeretőmnek nem kellesz, nem viszára a lélek, hej pedig de nagy érzés van még most

is bennem. Azért jöttem, hogy még egyszer lássalak. Láttalak, feldobogott a szívem — de most úgy fáj benne valami . . . jobb is lesz ha már elmegyek. Az Isten áldjon meg!

Megölelte Terkát, az meg boldogan dőlt a karjaiba.

Gáti Pali erre a látásra felugrott az asztaltól s nagy harsánnyal oda kiáltott Terkának:

— Hej Terka, hát azt a kapeza betyárt megöleled, nekem meg jó szót sem adsz! Na tisztellek! Hanem hadd nézzem meg annak a legénynek először a pofáját, aki különb Gáti Palinál!

— Itt vagyok, mi baj atyafi!? kérdé Miska az ivó közepére kiállva.

Szó szóra jött azután, Pali meg Miska lökdönsni kezdték egymást. Összeveszték a szép asszonyon. A zajra felébredt a gazda is. De már ekkor a két legény verekedett. Pali pajtásai sem nézték vesztig a munkát, hanem botra kaptak s Miskára támadtak, de bizony az derekasan védte magát, felkapta a lócsát s olyat vágott a Pali két barátjára, hogy elterültek a földön, mint a ledobott zsákok.

A gazda gyilkost, zsványt kiáltott. Azzal felkapta a Pali szürét magára, mert a magát hirtelen nem lelta s ki ment a csárdából avval a szándékkal, hogy az erdő szélére megy az erdőőrökért, hogy majd azokkal lecsendesíti a két legényt. Futva ment az erdő széléig . . . ott azonban hirtelen megállott. Az utfélen jobbra is, balra is egy-egy ember forma alakot látott, meg is mozdult az egyik s az öregre ugrott, a másik meg torkon ragadta.

— Pénzt!

— Gyilkos! Segítség!

— Ne ordíts, adj pénzt!

— Nincsen nekem pénzem!

— Hazudsz, hiszen az előbb a csárdában tízes bankókat vettél ki a kis zacskóból . . .

Az egyik haramja felemelte kését szurásra . . .

— Könyörülj! Holnap adok pénzt is . . .

— Ne rimázkodj! Odabenn legény voltál, itt meg gyáva vagy, mint a kutya.

A zúgó szél rettenetes recsegést vitt véghez a fák gallyaival — ott a százados tölgy alatt felordított egy ember, egy-két káromkodó szó hallatszott még s azután csak a szél süvöltött.

Bent a csárdában is erősen folyt a tusa, mert a földre vert legények talpra álltak és Miskára vetették magukat, az egyik megütötte Terkát is. Miska erre aztán kést rántott a csizmaszárból s ha Terka meg nem fogja a karját, hát megint rabságba kerül. A megrémült legények kihúzódtak az utra.

Terka meg Miska ott virrasztottak az ivóban. Egy más panaszát hallgatták. — Egyszer csak eszükbe jutott a gazda is. Hát az hova lett? — Keresték a házban . . . az udvaron, de hasztalan. — Egészen megvirradt. Megkerült a gazda is a pandurok vitték haza halva. A szivében egy szallona vágó kés állott. Benépesült megint a kis ivó, mert odatették le a holt testet. Oda jött Gáti Pali is. Megállott Miska előtt.

— No szógám, hát ki ölte meg az öregget? kérdé.

— Én-biz nem tudom!

— Én meg tudom . . .

tották be, mert politikai szereplésre nincs hivatva. Van-e tudomása a történelekről? Szándékozik-e intézkedni?

Perczel Dezső válaszában az ifjúságot Takács Zoltánhoz és Szelesshez hasonlítja. Ráfogja az ellenzékre, hogy az ifjúságot beugrasztják a tüntetésekbe.

Erre leírhatatlan egy egész óra hosszat tartó zaj, lármá s kiabálás keletkezett. Szilágyi hiába csenget, nem engedik szóhoz jutni.

Holló Lajos maró gunnyal feleli, hogy mikor a Wekerle kecsiját kifogták, — akkor nem volt az ifjúság beugratva?

Végre két órakor a többség elfogadta a miniszter válaszát.

A Ház előtt az ifjúság abezugolta a minisztereket: Kvótaemelők! Szabadság rablók! s megéljenezte az ellenzéki férfiakat.

Biharvármegye közügyei.

Rendkívüli megyei közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, május 26.

Kétszáznál több bizottsági tag jelent meg tegnap délelőtt a vármegye rendkívüli közgyűlésén, melynek öt tárgya közül csakis a Ludovikába felvett pályázók kérvénye fölött való döntés kellett nagyobb érdeklődést. Titkosan szavaztak úgy az első, mint a második helyre ajánlandók fölött mikor aztán a kétszavazásnak vége lett a nagy terem kiürült s majdnem üres teremben rövid öt perc alatt letárgyalódott a többi négy ügy.

A közgyűlést pont 9 órakor nyitotta meg dr. Beöthy László főispán.

Felvétel a Ludovikába.

Dr. Beöthy László főispán: A Ludovika Akadémia Biharvármegye törvényhatósági bizottsági közgyűlése által betöltendő Buttler féle és Szilágyi féle három alapítványi helyre kilenczen pályáztak.

Ezek:

Szöllősy István,
Ravazdy György,
Csapó Márton,
Toperczer Barna,
Fényes Menyhért,

Zilahy Tibor,
Kaffka Károly,
Jankó Zoltán,
Ujváry Zoltán.

Ezek fölött kétszer lesz szavazás.

Első ízben a t. bizottsági tag urak három névze szavaznak s az első helyen az a három fog ajánlatni, a kik legtöbb szavazatot kapnak.

A szavazatszedő bizottság elnökül Vido-vits György, tagokul Szikszay Lajos és Balogh Lajos urakat, jegyzőül Baranyi Andrászt kérve föl, a szavazást elrendelem.

A szavazás — titkosan ilyen módon is történt meg.

Beadatott 210 szavazat.

Szöllősy István 121
Ujváry Zoltán 106
Ravazdy György 79

szavazatot kaptak, így első helyen ök ajánlattak és pedig a Szilágyi-féle alapítványi helyre (mivel arra csak református ajánlható) Szöllősy István, a gróf Buttler alapítványi helyre: Ujváry Zoltán és Ravazdy György.

A másodsorban való kijelölésre beadatott 119 szavazat, ennek eredménye szerint a Buttler-féle alapítványra kijelöltettek másod sorban:

első helyen: Kaffka Károly;
második helyen: Csapó Márton;
harmadik helyen: Toperczer Barna;
negyedik helyen: Zilahy Tibor;
ötödik helyen: Jankó Zoltán és
hatodik helyen: Fényes Menyhért.

A Szilágyi-féle alapítványra másod sorban első helyen: Csapó Márton; második helyen: Zilahy Tibor; harmadik helyen: Fényes Menyhért.

Többi ügyek.

A vármegyei mezőgazdasági bizottságnak, a szarvasmarha, sertés és juhtenyésztésről szóló vármegyei szabályrendelet 2-ik §-ának módosítása iránt tett előterjesztése, a június hónapban tartandó rendes közgyűlés tárgysorozatába való felvétele elrendeltetett.

Bors községnek, a volt urbéreszek tulajdonát képező legelő terület tulajdonjoga tárgyában hozott határozata, jóváhagyatott.

A szunyogdi körjegyzőséghez tartozó községeknek, körjegyzői lak építtetése s e célból a regále kártalanítási kötvények beváltása tárgyában hozott határozatai jóváhagyattak.

Egy ócska könyv.

— A nagyváradi bölcsőde értesítője. —

Egy ócska, porlepett s szakadozott kis könyv fekszik előttünk, mely a humanitás történetéhez Nagyváradon — szolgál örvendetes s meglepő adatokkal. Mikor olvassuk, az akkori politikai helyzetünknek megfelelőleg mindenütt felsőcsászárné-t s Budapestet tartomány fővárosaként látjuk ugyan említeni, de mintha a sorok között látnánk e tendenciát: a humanizmus enyhíti a rabságot, gyógyítja a sebeket, letörli a könyveket és így . . . »Pe-agit tranquilla potestas, quae violenta nequit«.

A könyv címe ez:

ÉRTESÍTVE NY

az

ERZSÉBET CSÁSZÁRNÉ

Felsőcséreg nevével viselő

NAGYVÁRADI

BÖLCŐDE ÉS ÓVODA EGYLETNEK

TIZ ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL

1855—1865.

Szerkesztve:

ÁMÁNT ANTAL,
egyleti alelnök által.

Most midőn ugyanezen egylet áldásos működését tovább akarja terjeszteni Nagyvárad egy félre eső város részében a Csillagvárrosban, hol talán működésére a legnagyobb szükség lenne s éppen ezért anyagi támogatás reményében régi hűségese, immár 40 éves pártfogójához Nagyvárad lelkes közönségéhez fordul — talán nem érdektelen ezen arany lapokból egyet-mást közölni. Hisz annyian élnek még azok közül, akik ezen egyesület megalapításának kezdeményező munkájában részt vettek s kik öreg napjaikban bizonyára szívesen emlékeznek vissza ezen időkre.

* * *

Fogarassy Mihály czimzetes püspök, Maschek János cs. k. rendőrigazgató, Grósz Albert orvos s Molnár József gyógyszerészből állott az a kis kör, mely 1853 év elején Grósz Albert Franciaországban tett élményei által indítatva s Fogarassy cz. püs-

— De hát miért ölték meg?
— Engemet meg ne vallasson kelmed, nem vagyok én rab!

— De az lesz ha én akarom!

Miska felvette a farkós botját.

— Erre arra azt a kutya . . .

— Na . . . hát nem te voltál, meg vagy a Terka szeretője, tegnap jöttél haza a rabságból, ez az asszony meg egybe író s vaj lett, úgy olvadt . . . a gazda meg utba volt . . . mikor minket az ivóból kiveretél a késsel, hát ketten maradtatok itt bent, harmadik az öreg volt . . . No hát ki ölte meg a gazdát? Vak aki nem látja . . .

— A bizony igaz! mondta az egyik pandur. Kössük meg csak evvel a kötéllel a kezét hé — szólott a társához. Már öcsém igazán gyanus a dolog, azért törvénybe jössz.

Miskát megkötötték. Hiába esdekelt Terka is.

— Esküszöm mindenre, ami szent, hogy Miska szót sem váltott az urammal . . . ő ártatlan . . .

— Ugy szoktuk azt mondani! válaszolá a pandur.

De hát miért védelmezted te Miskát?

— Mert szeretem, mert régen szeretem!

— Akkor meg már tisztán áll a dolog hugám, hogy ludas a Miska, de még te is. Tégedet is elviszünk magunkkal.

— Vigyenek nem bánom, de Miskát ne bántsák . . . meg szenvedett már az én érettem eleget! Az ártatlan . . .

Terka letérdelt a földre . . . sirt . . . zokogott.

— Miska lelkem megint én miattam fog

szenvedni, tán még meg is halni . . . bocsáson meg . . .

— Megbocsátok Terka . . . elfelejték mindent!

— Mi lesz a bűnös büntetése . . . rabság, halál . . . nem tudom, de inkább vesszek el mint hogy Miska bajba jöjjön . . . mondá magában Terka . . . azután felkiáltott.

— Eresszék el azt az ártatlan legényt, mert én öltem meg az uramat — még pedig ezért a legényért ni!

Miskára mutatott.

— Terka mit csinál az Istenért? kérdé Miska.

— Szenvedni fogok a bűnömért . . .

Gáti Pali azt sugta a Terka fülébe ha a szeretőm, vagy az asszonyom leszel, megmen-telek mind a kettőtököt Teri!

— Miskát szeretem . . . mást soha . . . kész vagyok meghalni érte.

— Miska te — szólott Pali — . . . köszönöm, hogy az este ide vetődöttél, hogy jól eldöngettél, amiért részeg fővel beléd kötöttem, ha te nem jössz ide . . . most én feküdném ott a gazda helyett . . . Csak azt akartam látni, hogy milyen hát a Terka szerele, hogy nem rátartiságból volt-e hozzám olyan büszke, de most már látom, hogy olyan arany szive meg nagy szerele van, amilyen kevés terem . . . hát most már megmondom én, ki ölte meg a gazdát.

— Ki ölte meg? kérdezte a pandur.

— Az a két cigány, amelyik az este an-nál az asztalnál ivott. Meg is vannak már fogva a csósz házban őriztetem őket. A cifra szü-

röm vezetett rá a dolog nyitjára . . . Az este innen szür nélkül mentem haza. Otthon vettem ezt észre csak. Azt hittem, hogy részeg fővel elvesztettem valahol. Ma reggel elindultam az erdőbe keresni, hogy hátha meglelem . . . hát mikor a felső patakhoz érek, ott látom az én szürömet a földön . . . benne meg egy cigány volt, — aki aludt.

Csupa vér volt a szüröm felkötöttem a cigányt, s vallatni kezdtem. Azt mondta, hogy az este egy czimborájával elhatározták, hogy engemet kirabolnak, mert sok pénzt láttak nálam. Lesbe is állottak a csósz ház mellett. A hold pisláskolt, annak a fényénél megismer-tek a cifra szürömről s rám rohantak és megöltek. — és csak azután vették észre a tévedsz, hogy az én szürömben nem én, de a gazda volt . . .

A másik cigányt meg Csépi Pista fogta el, amint a házába betört. Az is bevallott mindent.

Elámult a koresma népsége.

Miskáról levették a kötelet.

— Terka lelkem most már tisztán látom, hogy nem te vagy az oka annak, hogy hűtlen lettél hozzám . . . Nagy szerelem lakik a szívedben . . . Bocsáss meg te nekem, hogy nem hittem a szavadnak . . . Magadra vállaltad volna azt a szörnyű bűnt, amivel engemet gyanusítottak, — ilyet csak a nagy szerelem vihet végbe az emberrel.

— Meghalnék kelmedért szívesen Miska, csak hogy kelmed ne szenvedjen . . . az én szerelmem régi szerelem!

pök serkentésére s támogatására felvetette a bölcsőde kérdését s a felsőes királyi pár egybekelése napján 1855 április 24-én egyletté alakult. Elnök lett: Fogarassy cz. püspök alelnök Ámánt Antal, pénztárnok Hoványi Lajos ak. igazgató, egyleti ügyvéd Incze Lajos, bizottmányi tagok pedig: Grósz Albert városi főorvos, Kanovszky Márton, Pojnár Sándor, Wehlin Jakab; titkár Benárd Lajos helytartósági fogalmazó. Ez után megkezdte az egylet áldásdus működését, igaz ugyan, hogy elsőben is a b. e. Szaniszló püspök viselte minden költségeit s a bölcsődében pedig mlgs. gróf Zichyné sz. Szegedy Karolina csillagkeresztes hölgygel élén Várad előkelő hölgyei foglalkoztak, de az egylet hátrányos anyagi eszközök nagy hiányában ugyan, de már létezett s azt a kitüntetést is megérte, hogy a »legkegyelmesebb császárné« védnökségét elvállalni kegyeskedett. Ez volt a második »Bölcsődé« akkor az országban.

Nagyon sokat köszönhet aztán az egyletnek. Keizler Katalin »asszonyoság« (!) cs. k. kapitány Kreizler György özvegyének, ki az egylet fiókjának létesítését Ujvárosban lehetővé tette s később pedig német utcái 20000 p. frt értékű házáat is az egyletnek ajándékozta.

1857-ben felejthetetlen emlékeztető az egyletre nézve »Erzsebet császárné« maj. hó 27-én történt megtisztelő látogatása. Fogarassy püspök üdvözlő beszéde után — »A felsőes asszonyunk részéről látható megindulással fogadott szónoklatra szívből eredő »éljen« s a bölcsődével egyesített kisdudóvi növendékek által elénekelt néphymnus követte! igazságot a kis könyvecske.

1858 évben szintén Fogarassy püspök közbenjárása kivitte, hogy a bölcsőde s a vele egyesített óvoda az irgalmas nővérek gondozása alá vétetett, mely után az egylet még nagyobb látható föllendülést s népszerűséget nyert s a munka után néző anyák a legnagyobb nyugodtsággal s szeretettel bízták magzataikat az apácák gondozására.

Az 1860-ban kiadott császári pátens (októberi diploma) folytán a tömeges hivatalnok változás miatt az egylet tagjai nagyon megfogytak s a magasklérus anyagi támogatására ugyancsak rászorult.

1862-ben az időközben megalakult nőegylet — különösen br. Gerliczy Félixné — folytatott erélyes akciót az egylet érdekében s gyűjtő iverket bocsájtott ki, mely szépen jövedelmezett az egyletnek.

Fogarassy cz. püspöknek az erdélyi püspöki székre való kineveztetésével végződik a kis könyv gyönyörű regije.

A bölcsőde egyletek eszméje a jelenkor humanizmusának eredménye. Célja a szociális bajok enyhítése, csecsemőkre ügyel fel, míg a szülők a keserves munka árán élelmüket szervezik meg. Csökkenti a gyermek halandóságot, mely jelenkorunkban oly nagy mérvben lépett fel; — de ez nem szorul bővebb feltegetésre, mert hisz áldásos működésének eredménye látható s az ilyen egyletek száma folyton gyarapodik.

A nagyváradai bölcsőde egylet is ilyen magasról szóló szolgálatában áll. Csaknem fél-század alatti működése áldásosnak bizonyulva — hatalmas karjhit kiterjesztette a Körözs tul és innen-re jótékony emberbarátok áldozatkészsége folytán három városrészen rendezett be fiók bölcsődéket.

Most ez egyesület új fordulathoz jutott amennyiben mint már előbb említettük még egy fiók bölcsődét állít fel.

Nagyvárad lelkes közönsége!

Fogarassy Mihály czimzetes püspöknek mindenképpen méltó utódja: Nogáll János v. püspök áll most ez ügy élén, kinek ez ügybeni tevékenysége nem szorul bővebb ismertetésre. Azok a férfiak akik ezen humanus eszmét Váradon meghonosították, számban ugyan megfoghatkozva, de hatványozott erővel állnak e czél szolgálatában s mindent elkövetnek, hogy ez egylet terve, a csillagvárosi fiók bölcsőde létesüljön. Nagyjértékű adományok is támogatják már az egylet ezen törekvését: a nagyváradai lat. szer. káptalan föld területet engedett át a bölcsőde létesítésére, Rimánóczy Kálmán építész téglat ajánlott fel stb. stb.

És most Nagyvárad lelkes közönségéhez fordulunk, mely már adakozásával e humanus egyletet oly sokszor megsegítette, s kérjük, hogy pártfogását ezuttal se vonja meg s bármily csekély az e czélra szánt adományait juthassa a »Tiszántul« szerkesztőségébe, mely minden csekély adományt örömmel közvetít s nyugtáz.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Május 28. Szóbeli tanképes tő vizsgálatok a r. k. tanítóképző intézetben.

Május 29. Diákok majálisa a Félix-fürdőben.

Május 30. A »Hunyadi« gőzmalom évi közgyűlése.

Junius 1. 2. 3. Érettségi vizsgálatok a főgymnáziumban.

Junius 3. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.

Junius 4. 5. Érettségi vizsgálatok a főreáliskolában.

Junius 7. A kath. kör majálisa a Püspök-fürdőben.

Junius 19. A nagyvárad-belényes-vaskóhi vasut évi közgyűlése a vármegyeház kistermében.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) ma nyitva d. u. 3—5-ig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Áldozó Csütörtök.** A kereszténység egyik legnagyobb ünnepe. Krisztus mennybemenetelének emléknapja. Az Olajfák hegyének legmagasabb pontján, honnét Krisztus 500 ember szemeláttára fel-emelkedett a mennyegbe, ott hagyta a kőben lábainak nyomát: intésül, hogy nyomdokait kell követnünk. E helyen Sz. Ilona császárné fényes templomot emelt, de a lábnyomok felett az épület betetőzni, vagy azokat mozaikkal elföldni nem sikerült. Ma e helyen egy kápolna és egy török mecset áll.

Magyar nevét ez ünnep, mely egyike a legregiebbeknek, onnét vette, hogy e napon végződik a husvéti áldozás és e napon tartják sok helyen a gyermekek első áldozását. (Nálunk a váradolaszi plébánia templomban s az Orsolya zárdában.)

Az ünnep alkalmából 9 órakor lesz a székesegyházban nagy mise, melyet Zajna János prépost-kanonok végez, mise közben prédikáció, melyet Pálffy Béla s. lelkész fog tartani.

* **A királyi audienzia.** A király ő Felsége tegnap délelőtt általános kihallgatást adott, a melyre megjelentek: Csemegi Károly, Szapáry István gróf, Károlyi Sándor gróf, Esterházy Mór, Gromon Dezső és Berzeviczy Albert dr. titkos tanácsosok; Vörös László államtitkár, Tonuay Béla, Jeszenszky Sándor, Barkoczy Géza, Berczik Árpád, Pfeiffer Kálmán, dr. Fodor József, dr. Haller Károly és dr. Schuieser Aladár miniszteri tanácsok; dr. Elvert Arthur és Moravetz Károly vezérőrnagyok, Aulich Henrik, Brenner Jaroslav, Pachner Konstantin és Rűling báró ezredesek, Bernolák József főtörzsorvos, Magyary Kossa Béla, Lónyai Elemér gróf Karátsonyi Jenő gróf, Dubraviczky Elek, Benedicz Gyula és Véges Árpád kamarások; Lukács György és Schwausz Endre főispánok, Ráth György, Szabó Jenő és Szász Károly püspök főrendiházi tagok, Nedeczky Gyula, Papp

Elek és Stettina József osztálytanácsosok, Haubner János alpolgármester, Matuska Alajos fővárosi tanácsos, Popper Armin báró, Károlyi Alajos gróf, továbbá Hüvös József, Barkassy Kálmán, Szinnyey József, Enyedy Károly, Medvey Zsigmond, Galgóczy Károly és dr. Vagner Jenő kir. tanácsosok; Huttyra Ferencz, Korányi Sándor, Plósz Béla és dr. Hajniss Géza tanárok, Kammerer Ernő és Lits Gyula orsz. képviselők, Jungfer Gyula, Goldberger Berthold és Czettel Gyula nagyiparosok, dr. Roth Pál, Parlagi Ferencz, Fischer Viktor, Hofmann Alfréd, Abelesz Vilmos, Gerő Adolf, Hirmann Ferencz, Leitner József, Gell Manó stb. Pozsony város képviseletében együttesen fogadta a király Dröxler Gusztávot és Taller Pált.

* **Keresztút megáldás.** A biharmegyei közkörház kápolnájában keresztút megáldás lesz ma reggel. A betegápoló apácák ugyanis nem járhatnak akármikor a templomokba ájtatosságokra s azért egy jótékony lelkű főpap saját költségén díszes keresztutat állítottatott számukra és a lábadozó betegek számára a kórház kápolnájában, hogy ottan végezhessek ájtatosságokat. Ugyanezen jöltevő két szép miseruhát és egy misekönyvet is ajándékozott a kápolnának. A megáldást Palotay László, apátkanonok fogja végezni.

* **Schlauch bibornok a Budapesti Katolikus Körhöz.** A Budapesti Katolikus Kör annak idejében feliratilag szintén üdvözölte Schlauch bibornokot aranymiséje alkalmából. A kör üdvözlétére a biboros a következő választ intézte Eszterházy Miklós Móríc grófhhoz, a Budapesti Katolikus Kör elnökéhez.

Méltóságos elnök ur! A jó Isten áldó kegyelméből elért aranymisém alkalmából a magyar katolikus körök anyja: a »Budapesti Katolikus Kör« részéről küldött megtisztelő üdvözlétért hálás tisztelettel mondok őszinte meleg köszönetet Méltóságodnak s szíves közvetítésével annak a katolikus körnek, mely Méltóságodnak fáradhatatlan buzgalmu vetetése alatt nemcsak hazánk szívében hanem az egész országban oly sokat tett a katolikus öntudat emelésére, szent hitünk bátor megvallásának s hű gyakorlásának terjedésére épen azon időben, midőn a hitközöny oly nagy mértékben kezdé megdermeszteni a katolikus intelligenciát. Áldásos működésükre a jó Isten bő áldást esdem és püspöki áldásomat adom. Fogadja Méltóságod ismételt meleg köszönetemmel kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapesten az országgyűlés alatt, 1897. május 35. Schlauch Lőrincz dr., bibornok nagyváradai püspök.

* **A csabai patronatus.** Hann Béla, Csaba város főügyésze és Korossy László főjegyző a kegyuraság végleges rendezésének ügyében tegnap délelőtt városunkba érkeztek s a délutáni vonattal visszautaztak Csabára.

* **Elöléptetés.** A m. kir. igazságügyminiszter folyó évi 26724/J. m. III/A. szám alatt kiadott rendeletével. Baranyai Zsigmond nagyváradai kir. fogházfelügyelőt a XI-ik fizetési osztály első fokozatába léptette elő.

* **A megyei utak.** Végre valahára, megszivelték az illetékes körök, a megyei utak határtalan rossz és botrányos állapotát. Ugy néz ki valamennyi, mint egy elhagyott koldus, rongyos és döcögős, úgy hogy az ember ha végig döcög rajta, majd ki fujja a lelkét. Mint értesülünk, a jövő évi költségvetésbe, tekintélyes summát vesznek fel ez utak javítására. Mindenek előtt, a legelhagyatottabb margittai és székelyhidi országutak számíthatnak egy kis reperációra. Nem emlékezünk, hogy mikor javították ez utakat, talán ha azokra a bizonyos öregekre hivatkoznánk, sem lehetne határozott feleletet adni.

* **Térzene.** A nagyváradai 37-ik ezred zenekara tegnap este 6 és 7 óra között a Szent-

László téren térzenét tartott. Nagy számú közönség hallgatta végig az élvezetes és válogatott műsort, melynek minden pontját kitünően betanulva adták elő. Kár azonban, hogy a közönség óhajának nem tett eleget az intézőség s itt tartották meg ismét a térzenét, ahol a szép előadást nagyban zavarta a rohanó kocsik zörgése.

* **Esküvő.** Recht Ignác nyugalmazott rendőr alkapitány művelt és bájos leányával Saroltával f. évi június hó 2-án délután 5 órakor tartja egybekelését Arányi F. Jenő.

* **Pályázat.** A nagyváradai tankerületi kir. főigazgató s á g n á l megüresedett i r n o k i állásra, melylyel 500 frtnyi fizetés és 210 frt lakáspénz van egybekötve, pályázat hirdettetik.

Ezen állomás betöltésénél első sorban okleveles középiskolai tanárjelöltek fognak tekintetbe vétetni. Pályázók felhívattak, hogy sajátkezűleg írj, tanképesítő oklevelökkel s esetleg eddigi alkalmazásukat bizonyító okmányokkal felszerelt folyamodványukat a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez címezve folyó évi június hó 30-ig a nagyváradai tankerületi kir. főigazgatósághoz nyújtsák be.

* **Mártonffy Kaetan temetése.** Dr. Mártonffy Bogdán édes atyát, városunk egyik derék köztisztelőben álló alakját temették el tegnap. Mártonffy Kaetan porhüvelyeit helyezték örök nyugalomra, kinek sírjára a rokonok s a szerető gyermekek könye hullt s a göröngyök dübörgése közepette felhangzott egy-egy sóhaj, mely a jóbarátok és tisztelők ajkairól szállt el.

A temetésen nagy számú és előkelő közönség jelent meg. A temetési szertartást Dencs János esperes plébános végezte segédletével.

A holttestet d. e. 10 órakor az olasz plébánia templomba vitték, hol gyász isteni tiszteletet tartottak, ezután kivitték a temetőbe, és átadták az anyaföldnek.

A koporsót fedő koszorúk feliratai a következők voltak:

Viszszontlátásra Bánatos özvegye.

Drága jó atyáknak — Bogdi és Ilus.

Felejthetetlen jó atyáknak — Dezső Ilona és gyermekeik.

Szeretett édes atyáknak — Róza és János.

Szeretett nászunknak — Jakabffy Béla és neje.

A jó rokon emlékére — Mártonffy Gyula és családja.

Szeretett jó atyáknak Mártonffy János és családja.

Tisztelet jelül — Dr. Fráter Imre.

Ezenkívül számos felirat nélküli koszorú borította a koporsót.

A diszes temetést, a szokott rendben és fénytel German Károly Kegyelet temetkezési intézete rendezte.

* **A Debreczen — Nagy-Léta és derecskei vasut.** Mig legújabbán tervezett viczinálisok ügye lassan halad előre, addig a mai meg lévő viczinálisok gyorsan haladnak és tökéletesednek. A debreczen-nagyléta és derecskei viczinális vasut igazgatósága június 4-én ülést tart. Mint halljuk nagyon sok érdekes tárgy kerül szőnyegre, melyek bizonyítékai e vasut rohamos lendülésének. Ez ülés előkészítője lesz a rendes évi közgyűlésnek, mit rövid idő múlva megfognak tartani.

* **Bécs városa Suppé-nak.** Az osztrák fővárosban nyugvó halhatatlan zeneszerzőnek Suppénak, hamvait vasárnap e hó 30-án szállítják át abba a diszsiába, melyet Bécs város tanácsa nagynevű halottjának kijelölt. A diszsihely a központi temetőben van. Előtte fog állani a Tautenhayn Richard által faragott szobor, mely a mestert ábrázolja. A hamvak átszállításakor lesz az emlékszóbor leleplezése is. Az emlékbeszédet a sir előtt Dr. Hirschfeld Róbert tartja.

* **Az utczák locsolása.** Most ugyan még nincs reá valami nagy szükség, de amint beáll az az idő, megkezdik a város locsolását. E tekintetben a tavalyi módozatot fogják követni s a hidráli csapokat veszik igénybe. A locsolás naponként kétszer u. m. reggel öt órakor és este hat órakor fog megtörténni. A város

lakosait, az előző évek szokásaihoz képest a rendőrség fogja fejszólítani, hogy a járdákat tisztán tartásuk és naponként kétszer fellecsolják. Ez intézkedések szigorú ellenőrzés alá fognak vétetni s a rendeletet meg nem tartók az előírt pénzbüntetéssel fognak sújtatni.

* **900 csecsemő eltűnése.** A nápolyi leleplezésben szenzációs leleplezés történt. 1895.-óta min! az eddigi vizsgálat kiderítette, kilencszáz csecsemő tűnt el. A városban a vizsgálatnak ez az eredménye óriási szenzációt keltett, melynek híre Rómába is eljutott. Attól tartanak, hogy a kormány nem fogja nagy erőlyvel vezetetni, a vizsgálatot mert a szenzációs ügyben állítólag képviselők is kompromittálva vannak.

* **Szemét pyramis.** A vízvezeték behozatalával s a már elfogadott csatorna rendezéssel is jelét adta városunk tanácsa, hogy bir érzékel egy modern város haladása és igényei iránt, annál csudálatosabb, hogy még mindig észlelhetők a város közrendészetének és közegészségügyének terén jelenségek, melyek valóságos abdéri állapotokra vallanak. Így ma panaszt kaptunk a polgárság köréből, hogy az Olasziból fuvarozott szemét, melyet emberemlékezet óta a Halász-utca végén raknak le a Körös partjára, már annyira felhalmozódott, hogy a szekerek nem tudnak a pyramis tetőjére jutni, és ez előtt rakják le terhüket, minek folytán a szemét majdnem az utcában marad. Ugyanez áll az ürülékre nézve is, melyet szintén itt eresztenek a Körösbe. A nyári évszak küszöbén sürgősen hívjuk fel ezen viszás állapotokra városi főorvos és főmérnök figyelmét.

* **Vesztett eb garázdálkodása.** Berettyó-Ujfalu környékén — mint levelezőnk írja. — a napokban egy veszett eb kóborolt. Őt kutyát megmart, míg végre lelőtték a veszedelmes állatot a megmart állatokkal együtt. Az esetről jelentettek az alispáni hivatalnak.

* **Elgázolás.** Tegnap délután a vasuti vám körül egy falusi szekér elgázolt egy nyomorék koldust. A bal lábán súlyosan megsebesült. Az illető kocsit tulajdonos ellen megteszik a feljelentést. Az utóbbi időben gyakran ismétlődnek ezek az esetek, melyeknek hősei leggyakrabban falusi emberek pedig hatalmas pénzbírsággal sújtják az illető gondatlan embereket.

* **Verekedés.** Tegnap délután a kispiacson két esavargó összeveszett egymással. Az egyik kést rántott elő és több helyen könnyedén megszurta czimboráját. A veszedelmes fiukat, a rendőr poszt bekísérte s jutalmul mindkettőt bezárták.

Ki lehet?

Talált női holt-test.

(Saját tudósítónktól.)

Élesdről írja tudósítónk, hogy a nem meszsze fekvő Sonkolyos község határában tegnap egy női hullát találtak. A holttestet a községházára szállították; megmotozása alkalmával semmi levelet vagy oly tárgyat nem találtak ami némi jelt adott volna kiletéről és eddigé az egész községben ismeretlen.

A holt-testen azonban a külérőszak biztos jelei látszanak és több mint bizonyos, hogy rabló gyilkosság áldozata. A szenzációs eset a nyugodt községben nagy rémületet és izgalmat okozott s a nép száján különféle verziók keringenek a rejtélyes esetről.

Az előjáróság az esetről küldönczileg tett jelentést az élesdi járásbirósághoz és az orvos törvényszéki boncolást még tegnap délután megis tartották vagy népesödület mellett a községházánál.

A nyomozást az összes környékbeli esendőr őrsök a legerélyesebben és kiterjedtebben folytatják, eredmény azonban mindez ideig nincs.

Nagy a kíváncsiság és érdeklődés ugy a holt test, mint a tettes ki léte felől, mert az öngyilkosság teljesen kizárnak látszik.

Letartoztatott ügynök.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, május 26.

Egy uriasan öltözött, művelt megjelenésű embert tartoztatott le tegnap a Nagyvárad rendőrség.

Arézáról elő ri valami különös kifejezés, de azért mégsem merné ráfogni senki, hogy ez az uriasan öltözött, ez a csiszolt modoru ember elkövette a legműveletlenebb emberek-nél divó bünt, — lopott többször, elvette más-tól azt, amit keservesen keresett.

A rendőr kapitány kérdésére gyorsan és ravaszul válaszol s minden szava elárulja, hogy ez az ember telve van rafinériával s csak ilyenkor lehet látni, hogy ez az ur egy jól begyakorolt közönséges szélhámos.

Az eset részleteiről tudósítónk a következőket írja:

Glazer Mór nagyváradai illetőségű egyén. Szanaszét utazgatott az országban, mint egy előkelő budapesti bég ügynöke, tukmálta áruit a vevőkre s ahol csak lehetett becsapta nemcsak a vevőit, hanem azt a czeget is, melyet képviselt.

Az utóbbi időben Kassán tartozkodott, hol a gseft nem igen jól ment s kénytelen volt több rendű lopást elkövetni, hogy éhen el ne pusztuljan.

Mikor nyomára jöttek a dolognak, és a gyanu Glazer Mór ügynökre irányult, ez megszökött a városból, a rendőrség pedig megindította a körözést. A nagyvárad rendőrség értesítve lett a »Rendőri közlöny«-ben pedig megjelent a hirdetés:

Glazer Mór nagyváradai illetőségű ügynök szöke bajszos és borotvált állu középtermetű egyén ellen többrendű lopás vádja miatt országos köröztes lett elrendelve.

A nagyvárad rendőrség élt a gyanu perrel és alapos sejtelme volt, hogy e gonoszlevő Nagyváradra jött, valamelyik ismerőséhez, vagy rokonához.

A gyanu helyes volt, mutatja az a körülmény, hogy letartoztatá k Glazer Mór A jó fogásról nyomban értesítette rendőrségünk a kassai reneőrséget, mire ez kérte átkísertetését.

Ma aztán utnak eresztették a jófirmát egy rendőr kíséretében.

A letartoztatott egyén zsebeiben nem találtak egyebet két krajczárnál és egy elázott zálogczéulánál.

EGYESÜLETEK.

A régészeti és történelmi egylet közgyűlése. Intelligens közönségünk créme-je nagy érdeklődéssel nézhet az egylet vasárnapi gyűlése elé, annak nemcsak hivatalos, de tudományos és irodalmi réze elé is. A muzeum pompás nagyterme, a mely valóságos kis magyar pantheon, a legelőkelőbb közönséget fogja magába fogadni, mely előtt az egylet mintegy számtal ad az utóbbi időkből kifejtett, kulturánkra oly nagy fontossággal bíró működéséről. Az ünnepség, — szinte annak nevezném a vasárnapi közgyűlést, — irodalmi részéből kiemeljük Isák Adolf értekezését, mely Várad 1556—57-iki ostromáról szól, s azt eddig irodalmunkban ismeretlen adatokkal, teljes képen állítja élénk. Reméljük, hogy a várost legközelebről érdeklő értekezés a művelt közönség tetszésével fog találkozni.

Építő iparosok gyűlése. Meghívó. Van szerencsém a nagyváradai építő iparosok ipartársulatának t. tagjait a f. hó 30-án vasárnap d. e. 11 órakor az ipartestület helyiségében tartandó évi ren-

des közgyűlésre tisztelettel meghívni. Nagyváradon, 1897. május hó 25-én. G u t t m a n n József elnök.

A nagyvárad gyorsíró egyesület f. hó 30-án (vasárnap) délután 2 órakor rendes helyiségében (a Pável utcza polgári leányiskolában) a rendszer megalapítója Stolze Vilmos Ágost születésének 99. évfordulója alkalmából ünnepi közgyűlést tart, melynek befejeztével gyorsíróverseny lesz.

IRODALOM.

Tanulók Zsebkönyve. Segédkönyv a magyar nyelvi tanszak, történelem és alkotmánytan köréhez. Közrebocsátja B a b i k József tanár Egerben. 1897. A 252 lapra terjedő, oldal-szélzetes kiadvány 1094 címet magában foglaló, részletes tárgymutatóval van ellátva, melynek segítségével a legkönnyebben megtalálható bármely kérdés. A könyv szép chamois-papíron nem szemrontó petit, hanem garmond-betűkkel van nyomtatva s a legújabb adatok felhasználásával van szerkesztve. Nemcsak a tanulók számára szolgál, úgy az osztály-, mint az érettségi és tanképesítő vizsgálatoknál különösen megbecsülhetetlen segédkönyvül — hanem intelligens emberek részére is sok érdekes adatot tartalmaz. Ajánljuk a férfiak, tanúgybarátok, tanintézetek s a tanuló ifjuság szíves figyelmébe. Az érdekes mű füzve 1 frtért. diszpendány csinos vászonkötetben 2 frtért. kapható. Ez utóbbiak csakis B a b i k József tanárnál Egerben.

TANÜGY.

Iskolaszéki ülés. Meghívás: A nagyvárad községi iskolaszék tagjait a f. évi május hó 28-ik (péntek) napján d. u. 4 órakor a városház tanácstermében tartandó iskolaszéki ülésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1897. május hó 24-én. Dr. S i p o s Árpád iskolaszéki elnök.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Az államtitkár ur.

— Május 26. —

(—n.) Bisson szellemes vígjátékának második előadása nem nagy közönséget vonzott tegnap a színházba. Az előadás ugyan nem állott valami tulságosan magas színvonalon s gyengébb volt a tegnapiénál, — amit legalább is különösképpen tartunk — de hát ezt előre tudni nem lehetett s így igazán csak annak tudhatjuk be okul a kisszámu közönséget, hogy az elég sűrűn repertoárra kerülő férczelményeken megnevesedett izlésű publikum nem tartja izléséhez méltónak ezt a darabot. S ebben — úgy tetszik nekünk — igaza is van.

Valószínűleg a csekély számu közönség az oka annak a nyomasztó hangulatnak, a mi tegnap a színpadon uralkodott; P e s t i t ki véve talán nem is igen lehet kifogást emelni a szereplők játéka ellen — külön-külön véve őket, de hiányzott az az elevenség, az a derűs összhang, a mit ez a darab okvetlenül megkíván. Még Kövessyn is mélabu vett erőt, úgy hogy néha igazán tragikomikus volt.

Az egyetlen Horváth Paula (Susanne) volt az, aki szívvel-lélekkel játszott s így aztán nagyon-nagyon kimagaslott a többiek közül. Felülmúlhatatlanul sikkes játékaért, remek alakításáért zajos tapsokban részesült s azok a tapsok osztatlanul az övéi, egyedül őt illetik. Kidolgozta szerepét a legapróbb részletekig, úgy mutatta be Susannet, ezt a remek amerikai asszonyt, amilyennek Bisson elképzelhette s nem hisszük, hogy volna magyar színésznő, aki tökéletesebb alakítást nyújthatna ebben a szerepben.

A többiek — talán ez a helyes kifejezés — ambíció nélkül játszottak.

Heti műsor.

Csütörtök: Délután. *A kis Lord.* Este. a *czigánybáró*,
Péntek: *A vigéczek.*
Szombat: *Eleven ördög.*
Vasárnap: *Az arany ember.*

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

35.

Látta az én angyalimat azért küldött el, tudom, igen most már tudom, a csaló boszorkány. Gyűlölek téged, te, — gyalázatos utálatos mamzell.

Rugdalozott, vagdalozott míg a szobalány inas bejött s Leonora parancsára a dívánra tették hirtelen olyan lett mint egy darab fa az irtózatot izgatottságtól, nem is állott ellen elvesztette az öntudatát.

Leonora a tükör elé állott, haja összehibálva arca összeverve, selyem blúza összetépvé alig tudott lélegzetet venni, alig tudta kimondani, hogy menjen valaki doktorért.

— De hogy tudta meg, hogy fent jártam? — gondolkozott — most már csakugyan elvesztettem fölöttem minden hatalmam, legjobb lesz, ha odébb állok.

Daisyra rá sem nézett, Duin kisasszony fáradozott, hogy a gyermeket eszméltre hozza.

— Így nem mehet tovább — beszélt Duin kisasszony magában — mindketten gyűlölik egymást a gyermeket csak szeretettel lehet vezetni és megmenteni.

— Így nem mehet tovább — szólt Leonora is, mikor leverten szobájába tért, s ott mindent a legnagyobb fájdalommal szemlélte. A zöld selyem ernyős lámpa rózsafa íróasztalára volt téve, minden behizelgő izlésteljes volt itt, de azért számára itt nincs többé hely.

Mély szomorú leverő volt, állapota. Zokogni szeretett volna. Gépiesen ült az íróasztalához papírt tollat vett elő. Valaminek történnie kell, de minek?

A «Chinai»-nak írjon? Nem ez semmit sem ér. Mit is írhatott volna neki, azt hogy köszöni az indus gyermeket, de nem kér többet belőle. Egyik elődje sem tudta megtenni, mit ő is magára vállalt. De épen az sértette hiúságát.

Az ur különösen bizalmat helyezett belé menyire feldicsérte, ah most tudta milyen tehetetlen hogy vissza vonuljon, hogy jövőjét feláldozza mert előre nem láthatja ez után mi lesz vele, hiszen most is csak véletlenül akaratlanul került ide Dunolly urhoz, az hogy kilátásait feláldozza nagyon nehéz volt előtte, majdnem olyan nehéz, mint mikor Ottónak visszaadta gyűrűjét,

Ennek meg kellett történnie? Soha sem volt valami segítő eszköze, nem tudta volna a harcot még egy ideig folytatni soha sem volt valakije, kitől tanácsot kérhetett volna.

Vilmosra gondolt első pillanatra visszariadt a gondolattól a világon egyetlen emberrel szemben sem volt kevésbé őszinte, mint épen ezzel szemben ez pedig ismerte őt tetőtől talpig minden fogását, gondolatát, belsőbűszkeségét határtalan egoizmusát. És épen azt hívja segítségül ki az ő nevelői képességét kétségbe vonta, attól kérjen ő tanácsot? Nem! soha!

Kergette magát a gondolatot, de csak azért, hogy a következő pillanatban újra visszatérjen mint egyetlen mentődeszka.

Mi haszna lesz belőle, ha azt értesíti is nehéz feladatairól, súlyos körülményeiről? Az mégis csak testvére neki és mit lehet adni egy testvér véleményére? A mi nehéz az csak nehéz marad. Állását azonban minden további nélkül ott nem hagyhatja semmit sem szabad kísérlet nélkül hagynia, hogy itt magát megerősítse, ketten mégis csak többet bírnak mint ő egyedül: Vilmos pedig jó tanácsokkal is szolgálhat neki.

Miután erre a meggyőződésre jutott bemártotta a tollat és tele írta az előtte fekvő levélpapírt.

X.

Vilmos nagyon nagyon meg volt lepelve, mikor nővére levelét Amsterdamból megkapta. Eddig soha sem részesítette Prada ilyen nagy bizalomban, tudósításait csak levelező-lapon küldte, de azon is rendszeren ez a néhány

szó volt olvasható: «Minden a legjobb rendben, remélhetőleg otthon is Szives üdvözlét!»

Minden levele melylyel mágáról életjelt adott kisebb nagyobb változtatással de lényegileg mindég így hangzott és most hirtelen levelet küld még pedig sűrűn tele írva. Vilmos két kézbe fogta úgy olvasta, mert az Ankeloói élet nagyon is egy hangu volt, s így a legblazirtabb embernek is jól esett volna egy kis változatosság.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A czár veszélyben.

Szentpétervár, május 26. (Saját tud. táv.) Pétervárott a Czarszkoi szállóban letartóztatott egy kéziművest, akinél több lört és revolvert találtak. Bevallotta, hogy a czárt akarta meggyilkolni, mert hírnévre akart szert tenni.

Nopcsa kontra Bartók.

Budapest maj. 26. (Saj. tud. táv.) Nopcsa Bartókkal kardpárbajozott ma délelőtt. Nopcsa egymásután hatvágást adott Bartóknak még pedig igen súlyosakat úgy, hogy Bartók megsebesült a fején, arczán, fülén karján és mellén.

Félhivatalos hizelgés.

Budapest, május 26. (Saját tud. távirata.) A félhivatalos Bud. Tud. a késő este kiadott kommunikéjében a Fejérváry előterjesztésére a Ludovika akadémiában felállítandó tisztképző intézetről ezeket mondja:

»A javaslatok méltán tárgyalanná tehetik a magyar katonai akadémia felállításának kérdését, amely a delegációk ülésezéseit már másfél évtizede foglalkoztatja.«

Persze nagyon fontos szolgálatot tenné Fejérváry, ha az önnálló katonai akadémia helyett és eltussolásával, csak a Ludovikát bővitené ki egy fakultással.

Kvóta és az egyetemi ifjuság.

Budapest, május 26. (Saj. tudósít. távir.) A holnapi kvótaellenes népgyűlés a Vigadóban — rendkívül népesnek ígérkezik. Az egyetemi ifjuság is elhatározta a gyűlésen való részvételét s egyik tagja Ortmann Albert beszélni is fog azon. A rendőrség neszt vette a dolognak s most erősen készülődik egy esetleges tüntetésre.

Vasuti tanácskozások.

Bécs május 26 (Saját tudósítónk táv.) Az államvasutak tanácsának ülését ma nyitotta meg Guttenberg lovag vasuti miniszter.

A beteg trónörökös.

Bukarest, május 26. (Saját tud. távirata.) A trónörökös hogylétéről kiadott orvosi jelentés így szól: »A trónörökös állapota miután hidegfürdőt vett és polykarpinnal befecskendezték, jelentékenyen javult, de még mindég aggodalmat keltő.«

A bolgárok a szerbek ellen.

Szófia, május 26. (Saját tud. távirata.) A »Progresz« című lap jól értesült forrásból jelenti, hogy a monasztiri és üszkübi kerületből nagyobb küldöttség ment Konstantinápolyba a szultán és a portához, hogy tiltakozzék a szerb iskoláknak megnyitása ellen oly helységeken, a hol szerbek nem is laknak. A kormány utasította konstantinápolyi ügyvivőjét, hogy a küldöttség működését segítse elő.

Béketárgyalások.

Az érdemleges tárgyalások csak nem akarnak megidulni. A nehézséget az okozza, hogy a szultán közvetlenül akar tárgyalni legyőzött ellenfelével és e végett Hakki es Néri bégeket teljhatalommal felruházva a táborba küldte. A görög kormány ellenben a béke megkötését a hatalmakra bizta s nem hajlandó a török megbízottakkal értekezni. A nagyhatalmak különben már a porta elé terjesztették a megkötendő béke pontjait, de ezeket a szultán — úgy látszik — nem hajlandó akceptálni.

Az athéni hangulat még mindig izgatott. A harag most az Ethniki Hetaeria ellen fordul, mely szövetség a háborút agitációjával felidézte. Zsófia trónörökösönök hazaffas, szép adománya a sebesültek javára, nagyban hozzájárult, a dinasztia iránt érzett illenszinv lecsillapítására.

Ma vett táviataink a következők:

Béketárgyalások.

Athén. május 25. A trónörökös táviratban jelenti, hogy Edhem basától értesítést kapott, mely szerint Hakki és Nuri bég a szultán két titkára, kik legközelebb odaérkeznek, mint teljhatalma megbízottak fel vannak hatalmazva, hogy közvetlenül Görögországgal kössék meg a békét. A kormány felkérte a trónörökös, tudassa Edhem basával, hogy Görögország lemondott a közvetlen békekötésről és érdekeinek védelmét a nagyhatalmakra bizta.

A görög trónörökös nő a sebesültekért.

Athén, május 25. (Saját tudósítónk táv.) Zsófia trónörökös nő saját vagyonából 25,000 frankot adományozott a sebesült görög altisztek és katonák felségélyezésére. A lapok nagy rokonszenvvel szólnak a trónörökös nő nemeselekedetéről annyival is inkább, mivel a hercegnő nővére e német császárnak, ki szerintök a hellenismus legnagyobb ellensége. (K. É.)

Athén, május 26. (Saj. tudósítónk távir.) A mióta a görög hadsereg Lámiánál és a Termopilék mellett időzik, hivatalosan ezer ember szökését konstatálták, a mi a többi katonákra nézve nagyon deprimáló hatással volt.

A török hadi érmeik.

Konstantinápoly, máj. (Saj. tud. távirata.) A török-görög háború emlékére verendő érem modeljét a szultán már jóváhagyta. Az érem egyik oldalán babérág között a császári »tughra« van, másikon pedig a felírás: »Görög háború 1314. Az éremet aranyból, ezüsből és bronzból készítik a kitüntetendő személyek rangjához képest.

Elégületlenség Athénben.

London, május 26. (Saját tud. távirata) A »Times« jelenti Athénből: Ismét észlelhető az ellenséges hangulat felülkerekedésre azok ellen a kikre a háború miatti felelőséget hárítják s a kiknek a vereségeket tulajdonítják. A kormány állítólag egy vizsgálóbíróságot akar összeállítani. A kárhözváltás legsűrűbben az »Ethniki Hetaeriát« sújta.

A táborból.

Lámia, május 25. (Saját tud. táv.) Ma 300 albán a kik a szabad csapatokhoz tartoznak, a semlegességi vonal inenső oldalán mutatkozott. A görög zsandárság üldözöbe vette és megfutamította őket. A trónörökös erőlyesen tiltakozott a fegyverszünet megsértése miatt. A garip

baldisták még Aghia Marinóban maradnak. Sapundzakit, a trónörökös egykori szárnysegédét és táborkari főnökét, legutóbb viselt állásától a melyet mint a hadiszerek és pogyászfelügyelőj felmentették.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egyesület rendkívüli közgyűlése.

— Gróf Tisza István jelentése. —

A millenáris évben tartott gazdakongresszus egyik határozatának eredményeképp indult meg az akció: megalakítani a magyar gazdasági egyletek szövetségét. A mozgalmat örömmel fogadta a központ, örömmel a vidék s hogy ennek daczára a gazdasági egyletek szövetsége mindez ideig nem alakult meg annak az oka, hogy a központ értjük alatta az országos Magyar Gazdasági Egyletet, sokkal több befolyást hajtott a szövetség ügyeinek intézésébe. mint a mennyit a vidék jogos érdekeinek és igényeinek feladása nélkül megengedhetett volna. A vidéki egyesületek érdekeinek egyik főszószólója a hiharmegyei gazdasági egyesület és ennek képviselőjében Gróf Tisza István volt, a kinek sikerült is az egyesület és a vidék hat pontban körvonalzott kívánatainak érvényt szerezni. S ekkép a vidék is belenyugodván a központ által készített alapszabály tervezetbe, most más mi sem gátolja a szövetség végleges megalakulását, s az alakuló gyűlést előkészítő választmány e hó 29-ike össze is ül Budapesten.

A gróf Tisza István közbenjárása által létrejött kompromisszomról tegnap külön jelentésbe terjesztett a gazdasági egyesület rendkívüli közgyűlése elé, melynek kizárólagos tárgya e jelentés volt.

A közgyűlésen Szabó József elnökle alatt jelen voltak:

Gróf Tisza István, Beöthy László, Szunyogh Péter, Balázsházy Bertalan, Örley Kálmán, Czifra Gerő, Wertheimstein Alfréd, Szunyogh Zsigmond, Szunyogh Loránd, Dr. Pallay Lajos, Hirschman Konrád, dr. Márkus László, id. Markovits Károly, dr. Beöthy Pál, Vidovits György, Száhlender Károly, Schwarcz Ferencz, Bereczky István.

Szabó József a gyűlést megnyitván, előadja, hogy az elmúlt évben mozgalom indult meg az iránt, hogy a gazdasági egyletek országos szövetséget létesítsenek. E mozgalomhoz csatlakoztunk mi is, de csak azzal a feltétellel, ha az alapszabály tervezet egy némely pontja módosítatnak. Ennek a kivételével a közgyűlés gróf Tisza Istvánt és Örley Kálmánt bizta meg, kik közül Tisza István gróf egy szép jelentést terjesztett a közgyűlés elé.

A közgyűlés a jelentést egész terjedelmében tudomásul véve, határozatilag kimondja, hogy:

a biharmegyei gazdasági egyesület a gazdasági egyesületek szövetségébe 100 forint évitagsági díjjal belép;

választmányban képviselőül Örley Kálmánt, Szunyogh Szabolcsot és Telegdi Józsefet küldi;

a közgyűlésre képviselőül gróf Tisza Istvánt, Nagy Lajost, Örley Kálmánt, Szunyogh Szabolcsot és Telegdi Józsefet választja meg; Tisza István gróftól felkérve, hogy a gazdasági egyesület képviselőit minden közgyűlés előtt értekezletre hívja egybe azon indokból, hogy ott az egyesület öt szavazatának miként való gyakorlása megállapíttassék.

A gyűlésnek több tárgya nem lévén, az elnök a jegyzőkönyv hitelesítőül Száhlender Károlyt és Czifra Gerőt felkérve, a gyűlést 3/4 órakor bezárta.

Nagyváradai hetivásár

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1897 május hó 25-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 7.50 Uj buza 7.10 Kétsz. buza 5.80—5.60 Rozs 5.70—5.50 Arpa 4.10—4.00 Zab 5.30—5.70 Tengeri 3.60 uj 3.50 Borsó 15.— enese 16.00 Bab 8.00. Köleskása 12.00 Burgonya

2.40. 100 kiló Lángliszt 13.20. Zsemlyeliszt 12.— Fehérkenyér liszt 11.40 Barnakenyér liszt 10.40 széna fuvarral 2.50. Szalma fuvarral 1.50 Szalona 57.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr, alom-szalma —04. 1 köbm. bikkfa 3.10, tölgyfa 2.90 cserfa 3.35 100 kiló Marha hus —52, Öntött gyertya —54, Lámpaolaj —50. 1 liter O-bor —50. Uj-bor —40, Pálinka —34, Szilva pálinka—80, Szesz —85. 1 mm. kősó 10.70 nyers fagyú 25—, olvaszt. fagyú 36—, szappan 25.—, birka gyapju —00 magyar gyapju 00—, Egy hektoliter ó-bor 31.00 uj bor. 21—, mész 1.30, kemény faszén 1.60, puha faszén —, kendermag 7.60 köles 6.00 lepeze 12.50, dió 19—, mogoró —, aszu szilva 22.—, Egy kilogramm savanyú káposzta 12, szalonna 60, sertéshus 56, juh-hus 34, veres hagyma 10, fog-hagyma 25, bors 1-10, paprika 1-30 barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —, frtíg, 1 mm. Lóhere —, — 1 mm Burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1897. évi május hó 25-ről: Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétszeres buza 70 hltr, rozs 300 hltr, árpa 100 hltr zab 100 hltr, tengeri 400 hltr, burgonya 400 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 80 drb, félhizott 100, sovány 210, süldő 275, malacz 000, hizott marha 14, jármás ökör 460, fejős tehén 300, borju 315, bivaly 7, juh és kecske 500 ló 472.

Marha ártáblázat 1897. május hó 25-ről egy pár első rendű jármás ökör 310—365 egy pár másodrendű jármás ökör 230, 290 egy pár harmadrendű jármás ökör 140, 225. 1 pár fejős tehén 110—220. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 64—84 1 drb vágó tehén 150 kgr. 44—65, 1 drb. veres borju 8—14 1 drb. fél éves borju 18—25 1 drb. egy éves borju 26—35. két éves borju 32,—60 1 pár hizott sertés 50, 80. 1 pár fél éves 20. 26 1 pár egy éves sertés 40. 45, 1 pár ké éves sertés 58, 78, egy drb. jó igás ló 60 100 1 pár ökrbőr 16—22. egy pár tehénbőr 11—15 borjubőr 4.00—6.50, 1 pár ló bőr 5.—10.

SZERKESZTŐI POSTA.

Dezső. Helyben. A sok iráshibától eltekintve elég jó leírás lenne a beküldött dolgozat, de azon az egy tényen kívül, hogy Kondor János elveszi Gorgó Piroskát, más semmi sincsen benne. Ez pedig elég egy hymen-hírnek, de tárczának kevés. Nem szükséges, hogy egy kis rajz vagy elbeszélés keretében annyi cselekmény legyen, mint egy drámában, vagy annyi szereplő lépjen fel benne, mint a színpadon, de az a kevés, ami van úgy legyen egyetlen cselekmény vagy jellemző leírás által az olvasó elé állítva, hogy legalább egy emberről némi ismeretést nyújtson. Folytassa csak türelemmel tovább az írást, ha nem is kerül az menten a Tiszántúl tárczájába. Az író sokáig csak magának írogat, csak hosszas gyakorlat után lép a közönség elé.

B. K. Bihar-Püspöki. Kijelentését tudomásul vettük és szívesen is rektifikálnánk a téves információkat, ha ez az egész ügy, nemkülönben az ön által tudomásunkra hozott »valódi s igaz tényállítás« nem volna oly igen-igen blamás. Elég volt belőle egyszer is.

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Bérlet 24-ik szám.

Bérlet 24-ik szám.

Páros.

Páros.

Nagyvárad, 1897. évi május 27-én,
az arad-nagyváradai szintársulat által.

K é t e l ő a d á s.

Délután fél 4 órakor, félhelyárrakkal:

M á s o d s z o r:

A K I S L O R D.

Színmű.

Kezdete délután 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

A C Z I G Á N Y B Á R Ó.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete fél 8, vége 10 órakor.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szent László könyvnyomda r. t.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Dusan berendezett könyvnyomdánk *jutányos árak mellett* elvállal és készít *izléses kivitelben*

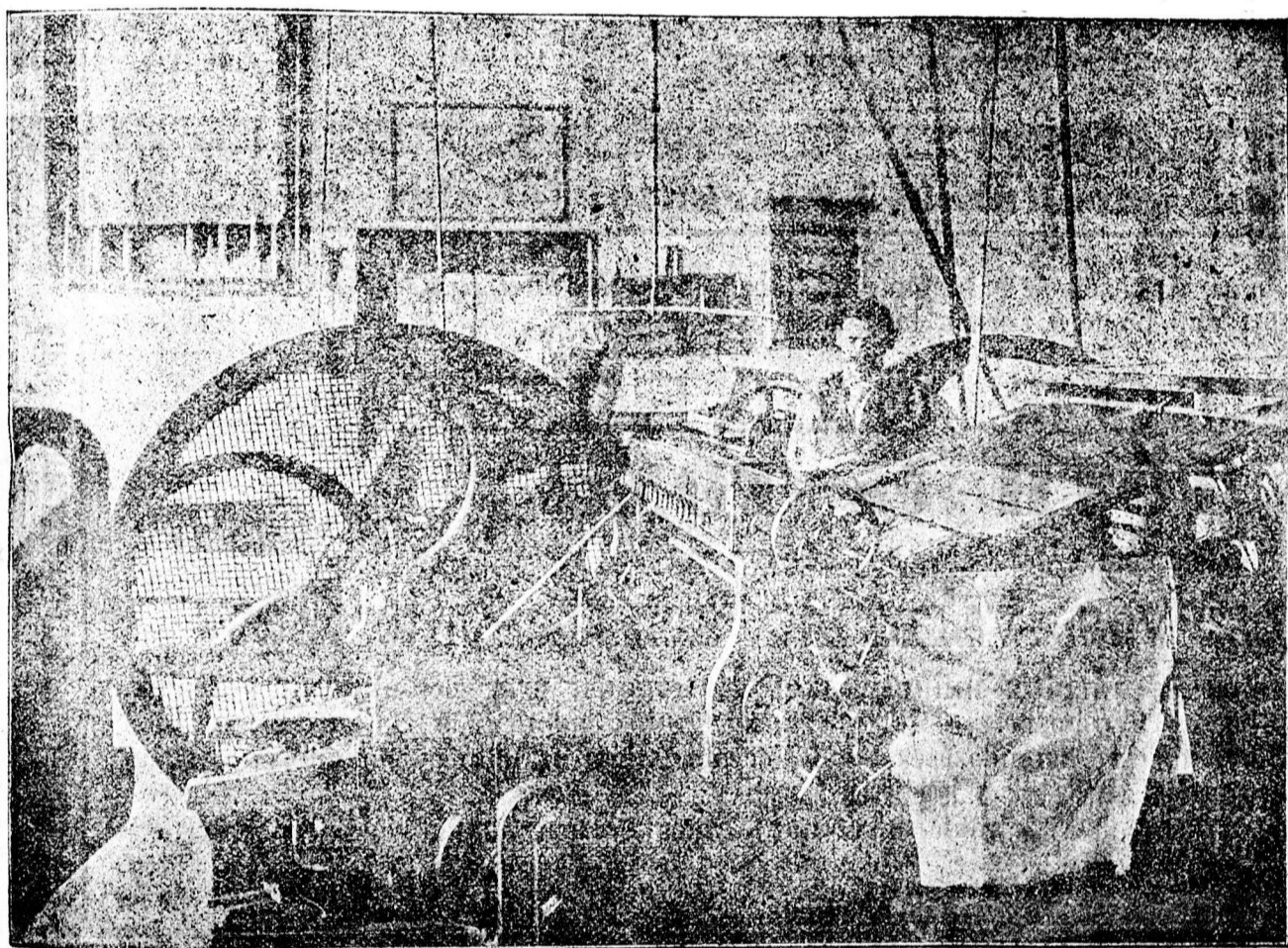
—*— **szinnyomással** —*—

mindennemű

NYOMDAI MUNKÁKAT

tetszés szerinti szöveggel

—*— **olcsóbban mint bárhol.** —*—

Nyomdai gépterem.

Műintézetünket rövid fennállása óta azon megtisztelő kitüntetés érte, hogy országos hírnevű emberek meglátogatták. Nagyszabású kiadványainkról elismerőleg nyilatkoztak. Több nagy mű került ki nyomdánkából, melyek országos hírnevű szakértők által megbíráltattak, ezen urak kifejezést adva annak, hogy a vidéki nyomda-iparnak becsületet vivott ki ezélszerűen berendezett **könyvnyomdánk**. Nem kiméltünk áldozatot s joggal elmondhatjuk: ilyen berendezett nyomdával nem dicsekedhetik a vidék.

Legkitünőbb szerkezetű **gyorsajtók**, melyek gázmotórikus hajtással vannak felszerelve.

Betű többféle válfaja található, melyekről mintakönyvvel készséggel szolgálunk t. megrendelőinknek.

Kiváló tisztelettel

az üzletvezetőség.

MŰVEK, FOLYÓIRATOK, HIRLAPOK, VONALZATOK, GAZDASÁGI NYOMTATVÁNYOK, EGYHÁZI, KÖZSÉGI ÉS EGYEB HIVATALOS NYOMTATVÁNYOK, KÖRLEVELEK, LEVÉLBORITÉKOK, LEVÉLFEJEK, SZÁMLÁK, BÁLI MEGHÍVÓK, TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK, NAPTÁRAK, PALACZKFELIRATOK, NÉVJEGYEK, GYÁSZLAPOK, STB. A NYOMDAI SZAKBA VÁGO NYOMTATVÁNYOK KÉSZÍTÉSE.

Emléklombok

fűzve 40 kr., vászonkötés 1 frt, bőr imitációban 80 kr.

A díszesen kiállított fűzet tartalma:

➔ A biboros-püspök jól talált arczképe. ➔

I. RÉSZ.

Az aranyimés bibornok élete és működése.

Üdvözlő dal. A bibornok aranyimése, Schlauch bibornok életrajza. Epizódok az aranyimés bibornok életéből. Fényképek az ünnepeltről. Schlauch bibornok beszédei. Schlauch bibornok mint tudós. A püspöki helynök körlevele a bibornok jubileumáról

II. RÉSZ.

Kitüntetések, ajándékok, tisztelgések, sürgönyök és levelek.

A pápa levele és ajándéka. A király levele. Tisztelgések. Sürgönyök és levelek.

III. RÉSZ.

Az aranyimés és megünneplése.

Az áldozat bemutatása és a prédikáció. A bibornok adományai. Ebéd a bibornoknál. A plébániák tisztelgése. Újabb üdvözlő levelek és táviratok. Ünnepek. Irodalom.

K a p h a t ó: Ungár Jenő, Pauker Dániel és Kiss Dávid kereskedőknél, valamint a

Szent-László könyvnyomdában NAGYVÁRADON, Apáczá-utca 3.

Értesítés!

„A menyasszonyhoz“

A mostanában szokásos szenzációs hirdetések mellőzve, melyeknek nagy része a közönség félrevezetésére szolgál, »sokat ígérni, keveset adni«.

Van szerencsém a t. vevőimet és a n. é. közönséget értesíteni, hogy a mostani időszakra

Vászon, divat-kelme üzletemben Nap- és esőernyők

nagy választékban.

Fiu és leánya kész kis ruhákat legújabb kivitelben.

Agyterítők, függönyök, szőnyegek, elegáns kiállítású férfi, fehér és színes elejű nyári

ingek, gallérok, kézelők, szép és olcsó nyakkendők, harisnyák, nyári keztyűk stb.

És e szakmába vágó cikkeket a legjutányosabb árakban és kitűnő minőségben t. pártfogásába ajánlani.

127 4-6

BECZKAY LAJOS.

Salon garnitúrák 55 forinttól feljebb

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy *Kossuth-utczán* (Biharmegyei takarékpénztárral szemben) a mai modern kornak megfelelő

98-15-20

BUTOR ÜZLETET TÓTH és TONK

czég alatt nyitottunk, hol mindennemű száraz anyagból készült

fa, kárpitos, vas, valamint konyha-butorokat

raktáron tartunk. — Asztalos és kárpitos-műhelyünket melyet saját felügyeletünk alatt vezetünk, ajánljuk a n. é. közönség becses figyelmébe. — Nagy raktárt tartunk mindenféle butorokból; továbbá *szállodai, vendéglői, kávéházi* berendezéseket a legolcsóbb árban szállítunk és pontosan fogantositunk. — **Javításokat és csomagolást elvállalunk a legolcsóbb árban.**

Becsés megrendelését kérve, kérjük raktárunkat megtekinteni, s maradunk kiváló tisztelettel:

TÓTH JÓZSEF,
asztalos.

Két tanuló felvétetik.

TONK EMIL,
kárpitos.

Diványok legjobb kivitelben 15 forinttól feljebb

Lószőr matracok 14 frttól feljebb

Atrik matracok 5 forinttól feljebb

Egyedüli raktára zürichi parket-fénymáznak.

Egyedüli raktár NOBLES & HOARE angol kocsilack-gyárnak.

BERKES BERTALAN kizárólagos festék és lack-kereskedése
Nagyvárad, Zöldfa-utca 33.

ajánlja világos kenczeit (firnis) legfinomabb gyorsan száradó saját készítményű olajfestéket, mindennemű angol kocsi-lackjait, valamint copál, damár, vas- és bőrlackot, nemkülönben összes legjobb gyártmányu borostyán szoba-lackot, enyvek, schellak és mindennemű ecsetek nagy választékban, pontos kiszolgálás és legolcsóbb árban.

Van szerencsém továbbá a t. vevőközönségnek becses figyelmét felkérni

100 17-20

saját gyártmányu spiritus borostyán-lackjaimra,

a mely az eddigi összes gyártmányt gyors száradása, szép fénye és tartósága által fölülmulja, a melyet kezeim közt levő, az ország minden részéből érkező rendelmények és bizonyítványokkal bizonyíthatok.

Vidéki rendelmények postán vagy vaspályán pontosan és hibátlanul teljesíttetnek.

A legjobb tisztító-szerek.